

Een nazomers reflectiemoment voor de praktijk

samengesteld door de ambassadeurs van PACT voor Kindcentra

Wat heeft corona ons geleerd?
Wat nemen we mee voor straks?

Inleiding: een nazomers reflectiemoment

Voor de zomer zaten het onderwijs, kinderopvang en zorg vanwege de coronacrisis in sneltrein. Zij acteerden op wat er toen van hen werd verwacht. Tijdens de coronacrisis in de afgelopen maanden hebben de ambassadeurs van PACT voor Kindcentra in de praktijk twee trends gesignaleerd in de samenwerking tussen onderwijs/kinderopvang en zorg.

- 1) Samenwerkingen komen in een versnelling
- 2) Onderwijs, kinderopvang en zorg werken op hun eigen eilandjes; de samenwerking neemt af (of ontstaat niet)

Het is interessant om te reflecteren op deze samenwerkingen. Er is nu immers ruimte om te denken aan straks. En door te reflecteren wordt bijgedragen aan de borging van goede ontwikkelingen en wordt inzichtelijk gemaakt waarom sommige samenwerkingen niet tot stand kwamen. Hier kan iedereen in het veld van leren, voor straks.

De ambassadeurs hebben een handige handreiking samengesteld voor de praktijk. Aan de hand van de algemene (verdiepende) reflectievragen, de aanvullende vragen per niveau en de tips om een dialoog op te starten kun je actief je eigen bijeenkomsten realiseren.

Succes!

Reflecteren: het kan op vijf niveaus

Je kunt op vijf verschillende niveaus reflecteren, te weten:

1. Alleen
 - a. als persoon
 - b. als professional
2. Met de kinderen
3. Met je team
4. Als organisatie
 - a. als geheel
 - b. de rol van de leidinggevende
5. Met ketenpartners en ouders

Reflectievragen: algemeen

1. Wat ging goed / Wat heeft het opgeleverd?
2. Wat houden we vast / hoe doen we dat / wat gaan we NU doen?
3. Wat was pijnlijk, waar zaten de pijnpunten?
4. Wat laat je los?
5. Wat heb ik/wij geleerd?

Reflectievragen: verdiepend

1. Wat kon versneld wat eerst niet kon?
2. Wie zocht elkaar op / nam het initiatief? Wat waren de motieven en wat heeft dit opgeleverd?
3. Samenwerken met ketenpartners: vanuit welke drijfveer/noodzaak? Past dit in de visie c.q. is dit in de visie in te passen?
4. Waarin verschillen gemeentes van elkaar?
5. Welke rol speelde de gemeente? Bevorderende? Belemmerend? Waarin dan?
6. Welke rol speelde de schoolbesturen? Bevorderende? Belemmerend? Waarin dan?
7. Wat concludeer je met elkaar als je kijkt naar de [bouwstenen van PACT voor Kindcentra](#)?
8. Wat is de winst? Voor kinderen, gezinnen, team (school/opvang/IKC), wijk, gemeente?

Reflectievragen per niveau: persoon/professional

1. Hoe zit het met je energie en gezondheid?
2. Wat heb je gemist en wat niet?
3. Wie heb je gemist?
4. Waar maak je je zorgen om?
5. Wat heb je gewaardeerd aan deze organisatie en wat niet?
6. Waar ben je tegen aan gelopen? Waar had je last van?
7. Welke inzichten voor jezelf heeft de afgelopen periode je gebracht?

Reflectievragen per niveau: kinderen – loep

Met 'onder de loep' vragen kijk je samen met de kinderen naar hoe het nu gaat en je kijkt nog even terug naar de periode dat zij niet naar de BSO of school konden.

1. Wat vind je weer leuk om te doen in de groep?
2. Wat mis je nu, wat je thuis wel kon doen?
3. Waar heb je je zorgen over gemaakt toen je nog thuis was?
4. Wat vond je echt superleuk thuis?
5. Wat maakte het meeste indruk?
6. Waar ben je trots op?
7. Wat heb je ontdekt over jezelf?
8. Hoe lukte het je om thuis steeds weer met schoolwerk bezig te gaan? En wat hielp jou daarbij?



Reflectievragen per niveau: kinderen – verrekijker

Met de ‘verrekijker-vragen’ kijk je met de kinderen naar de toekomst. Mogelijk hebben ze dingen (over zichzelf) ontdekt die ze graag willen behouden.

1. Wat wil je in de zomer thuis het liefst elke dag doen?
2. Wat zou je deze zomer graag op de BSO willen doen?
3. Wat heb je gemerkt waar je goed in bent en wil je blijven doen?
4. Hoe wil je graag dat je school/BSO-dag er uit ziet na de zomer?
5. Wat geeft jou een goed gevoel over jezelf?
6. Wat zal jou in het nieuwe schooljaar helpen op BSO/school?
7. Gevoels- c.q. veerkracht items...



Reflectievragen per niveau: kinderen – inspiratie

Ben je op zoek naar meer inspiratie om het gesprek met kinderen aan te gaan. Kijk dan eens op:

Het leraren collectief:

Deze video gaat over hoe de leerkracht / pedagogisch medewerker een veilige sfeer creëert, ruimte geeft aan de verschillende ervaringen en signaleert of kinderen lekker in hun vel zitten

Nivoz:

Suggesties voor in de klas, reflectieve vragen en publicaties. Alle materialen zijn ook los te downloaden.
Wat wil je in de zomer thuis het liefst elke dag doen?

Reflectievragen per niveau: team

1. Wat heb je gemist aan het contact met collega's?
2. Wat vond je juist prettig, dat dat er nu even niet was?
3. Welke ondersteunende patronen vielen weg nu jullie niet fysiek samen werkten?
4. Welke belemmerende patronen vielen weg nu jullie niet fysiek samen werkten?
5. Welke nieuwe patronen zijn ontstaan?
6. Wat heb je geleerd over wat je van collega's nodig hebt?
7. En wat juist niet?
8. Welke nieuwe kwaliteiten heb je gezien bij jezelf en bij je collega's?
9. Welke conclusies trek je hieruit?
10. Zou je iets willen veranderen aan de manier waarop jullie als professionals samenwerken?

Reflectievragen per niveau: organisatie/leiding

1. Wat is er veranderd ten opzichte van de tijd voor corona?
2. Hoe houden we die zaken vast die we anders willen doen?
3. Hoe maken we voldoende gebruik van elkaars 'nieuwe' talenten?
4. Evalueren we regelmatig of we op de goede 'nieuwe normaal' weg zijn en hoe we het doen?
5. Spreken we elkaar aan op nieuw gemaakte afspraken en nieuw gedrag?
6. Hoe blijven we positieve momenten en successen delen?

Reflectievragen per niveau: ketenpartners/ouders

1. Met welke partners is er meer samenwerking tot stand gekomen?
2. En met welke juist minder?
3. Welke samenwerkingen moeten blijven bestaan of versterkt?
4. Op welke manier zijn ouders betrokken (geweest) bij de veranderingen?
5. Wat hebben jullie geleerd in de afgelopen tijd over het contact met ouders/gezin/kinderen?
6. Wat wil je daarvan behouden en wat laten jullie voortaan los?
7. Welke rol hebben ouders in 'het nieuwe normaal'?

Tips voor dialoog

Bron: [happy people better business](#)

Tip 1: Organiseer een reboardingsmoment dat blijft

Organiseer de komende tijd meerdere reboardingsmoment. Zorg voor een ervaring die blijft: echt anders dan anders: verrassend, met plezier en ook ruimte voor de zorgen en verdriet en (online) mét elkaar. Een 'event' dat blijft en een periode van verplicht thuiswerken (of werken in het coronateam) officieel afsluit. Een moment dat het DNA van de organisatie versterkt en aansluit op de employee experience die je als werkgever wilt overbrengen.

Tip 2: Maak nieuwe rituelen

Rituelen op het werk versterken je cultuur en DNA. Sommige rituelen moeten aangepast worden. Hoe gaan we elkaar groeten? Doen we de Pocahontas (handpalm naar buiten, zwaai van voor de borst, omhoog en naar rechts), de hand op het hart, de Wuhan-shake (aantikken van elkaars schoenen), de namaste (handpalmen tegen elkaar aan voor de borst), de Star Trek-groet (V maken tussen middelvinger en ringvinger), het peaceteken of gewoon een knikje met het hoofd?

En: hoe spreken we elkaar aan als we ons niet houden aan de nieuwe regels? Hebben we daar een makkelijke uitroep voor? Dat houdt het luchtiger en zorgt ervoor dat mensen elkaar aan durven te spreken als het nodig is.

Tips voor dialoog

Bron: happy people better business

Tip 3: Geef ruimte aan emoties

Voor de meesten is er veel veranderd in de afgelopen periode. Niet alleen op het werk, maar zeker ook thuis. Op het werk voor medewerkers zelf, hun team en hun organisatie. Misschien keren sommige collega's niet meer terug. Het delen van verhalen en het ruimte geven aan emoties versterkt de verbondenheid op het werk. Daar moet dan wel ruimte aan gegeven worden, niet alleen bij aanvang van het weer op kantoor werken, maar ook regelmatig daarna.

Tip 4: Houd met regelmaat een individueel reboardingsgesprek

Leidinggevende en medewerker doen er goed aan om een 1-op-1 reboardingsgesprek te houden. Hoe zit de medewerker in zijn vel? Hoe kijkt de medewerker terug op de afgelopen periode? Wat wil je vasthouden? Wat heb je daarvoor nodig?

Tip 5: Neem gewoontes onder de loep

"Never let a good crisis go to waste", zei Winston Churchill al. Sommige nieuwe gewoontes van het thuiswerken zijn goed bevallen. Digitalisering heeft een enorme boost gekregen. Ineens konden zaken snel geregeld worden die al jaren voortsleepten. Thuiswerken in joggingbroek en zonder make-up beviel goed. Je collega's heb je online veel beter leren kennen, met hun werkplek, kinderen en huisdieren erbij. Waarmee gaan we als team door na de lockdown? En met welke gewoontes gaan we nu toch echt stoppen, omdat niemand ze miste, het niet werkte of ergernis opwekte? En waarmee gaan we beginnen, omdat het nu toch echt móét omdat tijden zijn veranderd?

Meer informatie?

De ambassadeurs van PACT voor Kindcentra ondersteunen initiatieven in de regio, organiseren ontmoetingen tussen professionals en bouwen en verbinden netwerken. Zij maken deel uit van een hecht, landelijk team en bundelen kennis uit het onderwijs, de kinderopvang en de zorg.

Onze ambassadeurs zijn werkzaam in of voor het onderwijs, in de kinderopvang en de zorg voor jeugd en besteden een deel van hun tijd aan PACT voor Kindcentra. Daarbij werken zij nauw samen met de kopgroepen wethouders, kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp. Als je de kennis van onze ambassadeurs wilt inzetten voor jouw organisatie of als je andere vragen hebt. Neem dan contact op met één van de ambassadeurs uit jouw regio.

Kijk op [onze website](#) voor meer informatie.

